UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

PŘEPÍNÁNÍ JAZYKOVÉHO KÓDU V ČÍNSKÝCH ANGLIČTINÁCH

Code-switching and code-mixing in Chinese English

Bakalářská práce

Jana POLÁCHOVÁ

Studijní program B0231A090049

Studijní obor Čínská filologie

Prezenční studium

Vedoucí práce: František KRATOCHVÍL, MA, Ph.D.

Olomouc 2023

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje přepínání a míchání jazykového kódu v řeči, tzv. „code-switching“ a „code-mixing“ mezi čínštinou a angličtinou. Pomocí konkrétních příkladů vět z rozhovorů mluvčích zkoumá, jak anglické výrazy fungují v čínských větách a naopak. Práce se věnuje také bilingvismu a polyglotismu v Číně a dalších čínsky mluvících zemích, jako je Singapur, jelikož přepínání mezi jazyky se děje hlavně u bilingvních jedinců a polyglotů.

Cílem práce je dozvědět se o jazykové situaci v čínsky mluvících regionech (Šanghaj, Hongkong, Singapur), a také popsat a analyzovat druhy přepínání autentických promluv ve složitém jazykovém prostředí.

Klíčová slova: code-switching, code-mixing, čínština, angličtina, bilingvismus, polyglotismus

Abstract

This thesis explores the switching and mixing of language codes in speech, known in the literature as „code-switching“ and „code-mixing“ and focuses on the language combination of Chinese and English. Using specific examples taken from conversations among young Singaporeans, the thesis examines how English and Chinese are used together. The thesis frames the discussion in the larger context of bilingualism and polyglotism in China and Chinese speaking world.

The aim of this thesis is to describe the language situation in Chinese-speaking regions (Shanghai, Hong Kong, Singapore), as well as to analyze the types of authentic speech switching in the complex language environment of Singapore.

Key words: code-switching, code-mixing, Chinese, English, bilingualism, polyglotism

Počet znaků: 73 537

Prohlašuji,

že jsem bakalářskou práci na téma Přepínání jazykového kódu v čínských angličtinách vypracovala samostatně a uvedla jsem veškeré prameny, ze kterých jsem čerpala.

V Olomouci dne 11. 5. 2023 Podpis: .....

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala panu Františku Kratochvílovi, Ph.D., paní doktorce Mgr. Michaele Zahradníkové, Ph.D. a paní magistře Renatě Čižmárové za odborné konzultace a cenné rady v průběhu zpracování této bakalářské práce. Panu doktoru Kratochvílovi rovněž děkuji za poskytnutá jazyková data mluvčích ze Singapuru.

Obsah

Abstrakt **2**

1. Úvod **7**

2. BILINGVISMUS **8**

2.1. OBECNÉ FAKTORY BILINGVISMU 9

2.2. INDIVIDUÁLNÍ VLIVY 10
2.2.1. Souvislost s identitou 10
2.2.2. Dovednosti jedince 11

2.3. HLAVNÍ DĚLENÍ BILINGVISMU NA NEJČASTĚJŠÍ TYPY 12
2.3.1. Vyvážený bilingvismus 12
2.3.2. Dominantní bilingvismus 13
2.3.3. Recesivní bilingvismus 13
2.3.4. Semilingvismus 14

3. CODE-SWITCHING **16**

3.1. CODE-MIXING 18

3.2. DĚLENÍ CS 19
3.2.1. Tag switching („Přepínání značky“) 19
3.2.2. Inter-sentencial switching 20
3.2.3. Intra-sentential switching 20

3.3. DĚLENÍ CM 21
3.3.1. Vkládání (slovní fráze) 21
3.3.2. Střídání (alternace) 22
3.3.3. Kongruentní lexikalizace (dialekt) 22

3.4. JEDNOSLOVNÉ VKLÁDÁNÍ VERSUS VÝPŮJČKY 23

4. PŘÍČINY PŘEPÍNÁNÍ JAZYKŮ **24**

4.1. SITUAČNÍ SPOUŠTĚČ 24

4.2. KOMUNIKAČNÍ CÍL 25

4.3. TÉMA 25

4.4. EMOCE A POSTOJE 26

4.5. CITOVÁNÍ NĚKOHO JINÉHO 26

4.6. VYJÁDŘENÍ IDENTITY SKUPINY 27

5. MULTILINGVISMUS V SINOFONNÍM SVĚTĚ **27**

5.1. POSTAVENÍ ČÍNŠTINY V ČÍNSKY MLUVÍCÍCH KOMUNITÁCH 28

5.2. POSTAVENÍ ANGLIČTINY V ČÍNSKY MLUVÍCÍCH KOMUNITÁCH 28
5.2.1. Interpersonální funkce (nebo také mezilidská funkce) 29
5.2.2. Instrumentální funkce 29
5.2.3. Regulační funkce 29

5.3. JAZYKOVÁ SITUACE V ŠANGHAJI 30

5.4. JAZYKOVÁ SITUACE V HONGKONGU 31

5.5. JAZYKOVÁ SITUACE V SINGAPURU 32

6. PRAKTICKÁ ČÁST **33**

6.1. Metodologie, přehled a prezentace dat 33

6.2. Typické profily osvojování jazyka a postoje ke střídání kódů 34

6.3. Střídání kódů v autentických promluvách 37

7. Závěr **43**

Seznam literatury **45**

Seznam tabulek **48**

1. Úvod

Code-switching je zajímavým jevem, který můžeme česky nazvat „kódovým přepínáním“. Týká se míchání jazyků beze změny mluvčích a tématu. Míchání jazyků může probíhat na různých úrovních lingvistických struktur. Vědce zaujalo jak kódové přepínání v rámci jediné věty, tak jednoho slova nebo pouhého větného členu.

Přestože je kódové přepínání v bilingvních komunitách po celém světě častým jevem, vědci se jím začali plně zabývat teprve od minulého století. Souvisí to s problematickou charakteristikou tohoto jevu a nedostatku výzkumu, aby bylo možno odlišit přepínání jazyka od jiných typů míchání jazyků a dialektů, které sice mají podobnosti, avšak odlišují se jinými mechanismy pro kombinování jazyků.

Jelikož je kódové přepínání doménou bilingvních jedinců, bude se tato práce zabývat bilingvismem a jeho druhy a bude v ní také analyzován vzorek jazykových dat rodilých mluvčích, mladých bilingvních Singapurců.

Kromě vymezení důležitých pojmů si práce klade za cíl popsat jazykovou situaci v Šanghaji, Hongkongu a Singapuru, protože tamní obyvatelstvo zahrnuje velké množství mluvčí mnoha jazyků a vytváří vhodné prostředí pro zkoumaný jev.

Práce je rozdělena na pět částí. V první části představím obecné faktory bilingvismu a individuální vlivy jako jsou identita a dovednosti jedince. Poté představím nejčastější typy bilingvismu.

Ve druhé části budu hovořit o termínu *code-switching*, představím několik definic a dělení na hlavní typy s názornými ukázkami.

Ve třetí části se budu věnovat nejčastějším příčinám přepínání jazyků, především budu hovořit o situačním spouštěči, emocích a postojích či komunikačním cíli.

Ve čtvrté části se budu věnovat jazykové situaci v Šanghaji, Hongkongu a Singapuru. Porovnám, jaká je jazyková situace v čínsky mluvících komunitách a jakou roli zde zastupuje čínský a anglický jazyk.

Poslední závěrečná část práce je praktická část, ve které budu prezentovat jazyková data singapurských mluvčích a budu analyzovat vybrané ukázky.

2. BILINGVISMUS

V první kapitole představím termín bilingvismus, obecné faktory bilingvismu (1.1), které mají vliv na jeho vznik, individuální vlivy jedince (1.2) a také dělení bilingvismu na nejčastější typy (1.3), se kterými se mluvčí mohou setkat.

Existuje mnoho společností, jejichž obyvatelstvo mluví více než jedním jazykem. Například na jihu Slovenska, kde žije početná maďarská menšina, je bilingvismus obvyklým rysem společnosti. Česká společnost je převážně monolingvní. Nekvapil a kol. (2009) definoval bilingvismus takto: „Bilingvismus neboli dvojjazyčnost je, velmi obecně řečeno spoluexistence dvou jazyků; v případě multilingvismu (mnohojazyčnosti) se jedná o spoluexistenci více jazyků“.[1]

Při posuzování bilingvismu je bráno v potaz, jak se stal člověk bilingvním, z jakého kulturního prostředí jedinec pochází, jak ho toto prostředí ovlivnilo, v jakém prostředí je který z jazyků používán, a zda jedinec kombinuje pravidla syntaxe. Když vezmeme v úvahu zkušenosti bilingvních lidí z našeho okolí, zjistíme, že nepoužívají jazyky stejným způsobem jako lidé, co mluví pouze jedním jazykem. Bilingvní mluvčí se od monolingvních liší v různých jazykových kritériích, které lze mezi sebou porovnávat.

V dostupné literatuře zabývající se bilingvismem a souvisejícími tématy, jako je například publikace *Bilingualism: an advanced resource book* od autorů Ng a Wigglesworthové z roku 2007, se můžeme dočíst o hodnocení bilingvních mluvčích na základě klasických kritérií jazyka, mezi které se řadí schopnost mluvit daným jazykem, psát, číst a také poslechové kompetence.[2] Nedá se však předpokládat, že všichni bilingvní mluvčí budou mít úrovně těchto dovedností stejné. Mnohé studie pozorují, že pro bilingvní jedince je těžší získat dovednost psaní v druhém jazyce než naučit se mluvit a číst, což lze pomocí těchto základních kritérií porovnávat. Různé úrovně jazykových kompetencí u singapurských mluvčí budeme sledovat také v kapitole 6.

Bilingvismus je častým jevem v mnoha zemích světa. Význam bilingvismu ve světě však není široce uznáván, zejména v zemích, které se považují za monolingvní. Lze tudíž hovořit o ryze monolingvních společnostech či velmi multikulturně založených multilingvních společnostech.

---

[1] NEKVAPIL, J., SLOBODA, M., WAGNER, P. 2009. s. 43
[2] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 6

2.1. OBECNÉ FAKTORY BILINGVISMU

Faktorů, které ovlivňují vznik bilingvismu může být mnoho. Vybrala jsem ve stručnosti ty nejzákladnější a logické faktory. Ztotožňuji se s názory jazykovědkyně Carol Myers-Scottonové, která se o těchto faktorech také krátce zmiňuje ve své publikaci z roku 2006, a proto se v této části kromě vlastní úvahy, opírám o její poznatky.

Vybrané podmínky těsné blízkosti s jinými skupinami, které podporují bilingvismus, zahrnují tyto obecné sociálně-územní faktory, které dále rozvedu v této části:

a) život v pohraničních oblastech
b) vzdělání
c) náboženství
d) migrace a mezietnické sňatky

Život v pohraničních oblastech: Bilingvismus se může objevit na hranicích mezi státy. Obyvatelé pohraničí nebo příslušníci etnických skupin, kteří ovládají více jazyků či jazykových variant a komunikují přes hranice, umožňují přenos vícejazyčného kódu a dávají podněty zvenčí místnímu monolingvnímu obyvatelstvu. Díky tomu se mezi skupinami obyvatel rozvíjí obchodování a komunikace. Carol Myers-Scottonová zmiňuje, že nastávají situace, kdy se mluvčí ze dvou sousedících států snaží dorozumět natolik, že jsou schopni skloubit své jazyky v novou smíchanou variantu, které částečně rozumí obě strany, jakýsi jazykový kompromis.[3]

Vzdělání: Vzděláváním dětí v cizích jazycích státy podporují vznik bilingvního prostředí a vícejazyčnou komunikaci v brzkém věku. Mnoho dětí se na školách učí svůj druhý, třetí, některé i čtvrtý jazyk. V českých školách se vyučuje jako druhý jazyk angličtina a školy nabízí jako další jazyky navíc němčinu, ruštinu, na některých gymnáziích také francouzštinu či španělštinu. Kromě studia cizích jazyků mají studenti možnost také vycestovat skrze školy v rámci programu Erasmus a naučit se cizí jazyk přímo od rodilých mluvčích v dané zemi.

Náboženství: Náboženství můžeme vnímat jako prostředek bilingvismu. Mnohá náboženství mají kanonické knihy, mše a kázání v cizích jazycích, například v latině,

[3] MYERS-SCOTTON, C. 2006. s. 19

řečtině nebo arabštině. Už jen s šířením křesťanství můžeme sledovat, jak se šířila latina napříč Evropou – umět kromě svého rodného jazyka i latinu byl znak učenosti. Například v Jižní Asii lze zpozorovat rozdělení jazyků na dva z náboženských důvodů. V roce 1947 se Indie a Pakistán rozdělili a tím vznikly dvě varianty jazyků – ze společného jazyka hindustánštiny se vyčlenila indická hindština a pakistánská urdština.[4]

Migrace a mezietnické sňatky: Vlivem migrace přibývají mezietnické vztahy a sňatky. Ve smíšených rodinách nastává normalizace bilingvního prostředí, kdy dítě je zvyklé slyšet minimálně dva jazyky, každý od jednoho z rodičů, kteří jsou jiné národnosti. Svět se globalizuje, což potvrzuje i Carol Myers-Scottonová, která ve své knize poukazuje na to, že v takovýchto svazcích je pro dítě snazší naučit se jazyky obou rodičů, pokud má každý jinou mateřštinu. Matka je důležitá v oblasti rozvoje dítěte, včetně učení jazyka a díky jejímu působení má dítě předurčeno, co bude jeho mateřským (prvním) jazykem.[5] Samozřejmě další hlavní roli zastupuje otec, který může naučit dítě svému jazyku, pokud používá jiný než matka.

Velmi zjednodušeně řečeno, bilingvní mluvčí ovládá dva jazyky zároveň. V přesném vymezení bilingvismu však narážíme na problémy. Nabízí se otázka, jaké úrovně jazyků musí mluvčí dosáhnout, aby se dal kvalifikovat jako bilingvní? Bilingvismus je subjektivní pojem a pro každého může znamenat něco jiného. Někteří jedinci se zahrnují mezi bilingvní mluvčí, i když ovládají pouze jednoduchý pozdrav či krátké fráze v druhém jazyce.

Na různé druhy bilingvismu se zaměřím v následující části práce.

2.2. INDIVIDUÁLNÍ VLIVY

Bilingvismus je kromě společenských a obecných faktorů determinován také identitou a dovednostmi jedince. Tyto dva faktory jsou předmětem této části.

2.2.1. Souvislost s identitou

Bilingvismus a přepínání jazykového kódu může ovlivnit, jak mluvčí vnímají vlastní identitu. Některé výzkumy (Edwards, 2009, Myers-Scotton, 2006) naznačují, že mluvčí může mít více identit, teoreticky tolik, kolika jazyky hovoří. Jazyková volba odráží

[4] MYERS-SCOTTON, C. 2006. s. 21
[5] MYERS-SCOTTON, C. 2006. s. 52

prezentaci identity a volba kódu je její realizace. Přepínání kódů je proto pro mluvčí důležitým způsobem, jak vyjednávat o své identitě nebo o svých právech a povinnostech. Myers-Scottonová (2006) ve svém výzkumu hovoří o lingvistické volbě jako o „vyjednávání identity", kdy pomocí „Markedness modelu" vysvětluje výběr jazyka jako jednání o vlastní identitě a o žádoucích vztazích s ostatními.[6]

Mluvčí, kteří používají jazykové přepínání, si obvykle uvědomují, že z této schopnosti mají prospěch. Dokážou lépe zapadnout do různých situací a může jim to usnadnit kariérní postup, navazování, budování a udržování vztahů a další formy úspěchu, které vyplývají z přijetí ve skupině. Přepínání tudíž závisí na jedinci – můžeme se záměrně rozhodnout, jaké změny provedeme, abychom do skupiny zapadli. Prozkoumáním našich možností a jejich porovnáním s naší identitou můžeme být v našich životech autentičtější, což vytváří atmosféru, ve které můžeme dosáhnout úspěchu.

2.2.2. Dovednosti jedince

Někteří mluvčí nemají dostatečnou jazykovou kompetenci ve druhém jazyce. Jinými slovy, nemají dostatečné jazykové znalosti, a proto se rozhodnou mluvit spíše svým mateřským jazykem a vkládají do svých promluv cizí slova jen občas. Tuto situaci si můžeme ukázat na mladé generaci vietnamské komunity v Česku. Češi jsou s vietnamskou komunitou v dlouhodobém kontaktu, tudíž můžeme pozorovat průběh asimilace bilingvní skupiny. Nová mladá generace Vietnamců žijících v Česku umí dobře česky, a naopak ztrácí schopnost hovořit vietnamštinou a odklání se od svých kořenů a identity.[7] Jejich mateřštinou je čeština, protože se narodili v České republice a už odmala ve školce a školách jsou přirozeně motivováni používat češtinu. Nemají pak však tolik jazykových znalostí ve vietnamštině a mají problém domluvit se s rodiči nebo jinými staršími příbuznými, protože rozumí vietnamsky jen základní slova. Česká republika navíc nepodporuje vietnamskou menšinu dostatečně tak, jak by si zasloužila – na veřejných školách se nerealizuje výuka ve vietnamštině a vietnamská komunita nezakládá vlastní školy.

Existuje také fenomén „české babičky", kdy české starší ženy doprovází vietnamské děti do školy, pomáhají jim s úkoly a tím se mladí Vietnamci ještě rychleji od raného věku

---

[6] MYERS-SCOTTON, C. 2006. s. 154
[7] ČERNÍK, J., IČO, J., KOCOUREK, J. 2006. s. 103-104

zapojují do české komunity.[8]

O podobné situaci s mladou vietnamskou generací, avšak v Kalifornii, se zmiňuje také Myers-Scottonová. Američtí Vietnamci opouští pomalu svůj rodný jazyk a snaží se přizpůsobit americkému prostředí, aby lépe zapadli do místní komunity.[9] Imigranti z Vietnamu jsou s angličtinou v každodenním kontaktu a zapomínají na svůj původní jazyk.

Tato jazyková situace souvisí také s kódovým přepínáním, kterému se budu věnovat více v kapitole 3.

2.3. HLAVNÍ DĚLENÍ BILINGVISMU NA NEJČASTĚJŠÍ TYPY

Dělení bilingvismu není přímo jednoznačné, protože mnoho jazykovědců a autorů má na tuto problematiku různé názory. V souvislosti s dosažením jazykových kompetencí v daném jazyce však můžeme narazit na často užívané termíny, díky kterým si přiblížíme alespoň základní možné druhy, se kterými se lze setkat. Jak uvádí autoři Ng a Wigglesworthová (2007), bilingvismus je možno dělit na vyvážený bilingvismus, dominantní bilingvismus, recesivní bilingvismus a semilingvismus.[10]

2.3.1. Vyvážený bilingvismus

Tímto pojmem se označuje jedinec, o kterém se předpokládá, že dokonale ovládá oba jazyky v jakémkoli prostředí. Výraz „vyvážený bilingvismus“ (*balanced bilingualism*) podle autorů Ng a Wigglesworthové jako první použil Wallace Lambert v šedesátých letech v Kanadě, k označení jedinců, kteří plynně ovládají oba jazyky.[11] Jazyková situace v Kanadě je bilingvní skrze používání angličtiny a francouzštiny, avšak stále se polemizuje o tom, který jazyk je dominantní – například Quebec se snaží prosadit více francouzštiny u anglicky hovořící menšiny. Meyerhoffová (2018) situaci v Kanadě potvrzuje tvrzením, že obyvatelé kanadského Montrealu používají kromě angličtiny francouzštinu na denní bázi, protože je to hlavní tamní hlavní jazyk.[12] Vyváženého bilingvismu je velmi těžké dosáhnout, proto je tento typ bilingvismu vzácný.

---

[8] ČERNÍK, J., IČO, J., KOCOUREK, J. 2006. s. 104
[9] MYERS-SCOTTON, C. 2006. s. 104
[10] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 6
[11] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 6
[12] MEYERHOFF, M. 2018. s. 79

Ryze vyvážené jazykové dovednosti mohou být vnímány jako pozitivní a žádoucí, je to ideál mnoha jedinců, učící se cizí jazyk. Pravdou však zůstává, že je velmi obtížné se naučit další jazyky v plné míře. Je také složité nalézt typ společnosti s vyváženým bilingvismem. Většina bilingvních mluvčích je obvykle dominantní v jednom jazyce.

2.3.2. Dominantní bilingvismus

Dominantní bilingvní mluvčí jsou ti, kteří ovládají jeden jazyk lépe než druhý. Dominance jazyka je však subjektivní, protože dominance se nemusí vztahovat ke všem oblastem jazyka. Jedinec, který umí německy i anglicky, je považován za „dominantního bilingvního mluvčího" skrze němčinu, nemusí však vykazovat dominanci v naprosto všech oblastech života, ale může v práci nebo na sociálních sítích komunikovat převážně v angličtině.

2.3.3. Recesivní bilingvismus

Případ, kdy jeden z jazyků postupně přestáváme používat a ztrácíme schopnost se jím vyjadřovat se nazývá recesivní bilingvismus. Autoři Ng a Wigglesworthová (2007) argumentují: „Protože se zdá, že termín „recesivní" má negativní konotace, budeme k popisu této skupiny používat termín „pasivní bilingvní mluvčí". [13] Délka období nepoužívání jazyka může mít různé dopady na bilingvní kompetence. Pasivní bilingvismus, který zahrnuje schopnost rozumět, ale nedostatečně se vyjadřovat v daném jazyce, je typicky v kontrastu s aktivním bilingvismem, kdy je používání obou jazyků konstruktivní.

V bilingvních komunitách, které procházejí posunem z jednoho jazyka do druhého (obvykle z mateřského jazyka do dominantního jazyka ve společnosti), není neobvyklé, že se setkáme s bilingvními mluvčími, kteří druhému jazyku pouze rozumí, ale nehovoří jím. Příkladem mohou být mladé generace přistěhovaleckých asijských komunit již narozených v USA. Pro asijské imigranty je stěžejní přizpůsobit se americkému prostředí. [14] Díky rodičům rozumí jejich mateřštině, avšak vzhledem k výuce a životě v okolí probíhajícím v angličtině, ztrácí kontakt se svými kořeny a stávají se dominantně anglicky hovořícími mluvčími.

---

[13] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 7
[14] ZHOU, M., XIONG, Y. 2005. s. 1148

2.3.4. Semilingvismus

Semilingvismus, nebo také omezený bilingvismus, je případ, kdy má jedinec limitovanou úroveň v obou jazycích. V publikaci autorů Ng a Wigglesworthové se dozvídáme, že termín semilingvismus patrně poprvé použil vědec Hansegård.[15] Zkoumaný jev popsal podrobněji až později v publikaci v roce 1979. Zjistil například, že finští studenti ve Švédsku mají limitované kompetence ve finštině i švédštině.[16] Nils Erik Hansegård zkoumal také Laponce a Finy a zjišťoval jejich kompetence ve švédštině a norštině.

Hansegardův výzkum ukazuje, že mluvčí může mít limitované kompetence v šesti oblastech jazyka:

- „rozsah slovní zásoby
- správnost jazyka
- nevědomé zpracovávání jazyka (automatismus)
- tvorba jazyka (neologizace)
- zvládnutí funkcí jazyka (např. emotivní, kognitivní)
- významy a obraznost“[17]

Nemůžeme zde však hodnotit úroveň mluvčího v oblastech čtení, psaní a poslechu, protože u semilingvismu není brán zřetel na gramotnost ani poslechové kompetence jedince. Poddruhy semilingvismu je složité hodnotit také z důvodu rozdílného společenského uspořádání ve státech, rozdílné míře institucionální podpory jazyků a kvůli individuálním vlivům, které jsem zmiňovala již v kapitole 2.2.

Z důvodu prevence negativního dopadu na vývoj dětí je místo *semilingvismu* nabízen neutrálnější termín „*limited bilingualism*“, který bychom mohli do češtiny přeložit jako „omezený bilingvismus“.[18] Tato změna má přesvědčit mluvčí o tom, že semilingvismus není nic špatného a nemusí se jednat vždy o nevýhodu ve vzdělávání či ve společnosti obecně, přestože to tak v mnohých případech může být. Nálepka „omezeného“ mluvčího by neměla nikoho automaticky škatulkovat mezi méně inteligentní jedince.

---

[15] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 8
[16] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 8
[17] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 8
[18] NG., B.-C., WIGGLESWORTH, G. 2007. s. 9

Mezi druhy bilingvismu nás dále bude zajímat především dominantní druh bilingvismu, který budu zkoumat z úhlu jazykového přepínání mezi mluvčími v Singapuru. V následující kapitole nejprve blíže představím jazykové přepínání a jeho typy.

3. CODE-SWITCHING

V této kapitole popíšu, co je to code-switching a code-mixing, včetně definic, ukážu na příkladech typy přepínání jazyků a také dělení kódového míchání.

Pojem code-switching znamená přepínání jazyků v rámci jedné konverzace. Matras (2009) uvádí někdy také pojem *code-mixing*, což znamená přepínání jazyků v rámci morfému, slova nebo větného celku.[19] Zjednodušeně by se dalo říct, že code-switching je přepínání z jednoho jazyka do druhého, zatímco code-mixing je mísení slov nebo jeho částí z různých jazyků.[20] V některých případech však není zcela jednoznačné, jak tyto termíny od sebe oddělit, jelikož code-mixing zahrnuje různé typy přepínání jazyků a během používání jazyků se tyto dvě formy mohou prolínat. Matras (2009) říká, že code-mixing zahrnuje různé typy míchání jazyků a ve své práci používá termíny code-switching a code-mixing zaměnitelně.[21] Pro větší přehlednost budu v textu dále označovat pojmy code-switching a code-mixing zkratkami CS a CM.

V následující části představím nejvýznamnější definice termínů CS a CM. Tyto definice budou představeny podle přístupů badatelů. Využila jsem zde definice jazykovědkyň Poplackové, Myerhoffové a Myers-Scottonové, protože ve své práci často používám jejich odborné publikace. Autoři Wei Li a Chao-Jung Wu jsou zde zmíněni z důvodu bádání v Číně, jelikož se tato práce soustředí na sinofonní oblasti. Obecně se přístupy k CS a CM liší tím, zda zahrnují pouze formální stránku tohoto jevu nebo také jeho komunikační kontext (např. různé pragmatické funkce). V této části práce se budeme věnovat CS a CM pouze formálně, nicméně později, na základě autentických dat bude zřejmé, že komunikační kontext je velice důležitý.

1. Poplacková (1980) říká, že „přepínání kódů je střídání dvou jazyků v rámci jednoho diskurzu, věty nebo větného členu“.[22] Jazykovým diskurzem je zde myšlen sled vět jdoucích po sobě v psaném i mluveném projevu. Poplacková se zaměřuje na jednotky řeči, staví se k CS dle základní jednotky a řeší vztahy mezi jazyky podle toho, jakým směrem mezi jazyky probíhá přepínání (z dominantního jazyka na vedlejší či naopak).

---

[19] MATRAS, Y. 2009, s. 101
[20] MEYERHOFF, M. 2018. s. 120
[21] MATRAS, Y. 2009, s. 101
[22] POPLACK, S. [online] 1980. [cit. 2022-12-09]. s. 583

2. Mezi nejaktuálnější definici pro CS patří výzkum Miriam Meyerhoffové z let 2018-2019, která tvrdí, že: „Ve svém nejkonkrétnějším smyslu, jde o střídání mezi variantami nebo kódy, napříč větami nebo hranicemi vět.“[23] CS je střídání mezi druhy nebo kódy, přes hranice vět nebo frází, což znamená, že přepínání kódů může být vnitrovětné nebo mezivětné. Meyerhoffová ve své teorii řeší různé jednotky jazyka (věty, fráze), v čemž se shoduje v bádání s Poplackovou (1980). Zmiňuje také, že CS v sobě zahrnuje také CM.

3. Wei Li a Chao-Jung Wu (2009), kteří se mimo jiné věnují i zkoumání jazyků v čínských školách, se domnívají, že v některých společnostech existuje strach z jedinců, kteří používají více jazyků. Komunity to mohou vnímat jako hrozbu, že dominantnější jazyk vytlačí nářečí a minoritní jazykové varianty. Skrze pozorování čínsko-anglického CS definují používání jazyka obecně jako mocný nástroj komunikace.[24] Wei a Wu se zabývají sociální interakcí a zaměřují se na jiný aspekt bilingvismu, než například Myers-Scottonová (2006), která hovoří spíše o kognitivní dimenzi. Tuto definici jsem zde zařadila proto, jelikož pochází přímo od čínských badatelů, což přímo souvisí se zaměřením této práce.

4. Myers-Scottonová (2006) říká, že „V některých komunitách je kódové přepínání samo o sobě neznačenou volbou. Někdo může namítnout, že jednotlivá přepnutí v rámci konverzace mají vlastní společenské sdělení; ale tvrdíme, že celkový vzorec neustálého přepínání má také svůj vlastní význam“.[25] Neznačenou volbou je z anglického originálu myšlen lingvistický způsob charakterizace jazykových jednotek a přikládání slovům jejich význam. Myers-Scottonová definuje míchání jazykového kódu jako společenský jev. Neřeší, jak velká část výpovědi je přepínána. Její vnímání přepínání jazyků je univerzální – představuje nám, že u přepínání jazyků fungují společné univerzální principy.

---

[23] MEYERHOFF, M. 2018. s. 116
[24] WEI, L., WU, C. [online] 2009. [cit. 2022-12-09]. s. 193-211
[25] MYERS-SCOTTON, C. 2006. s. 167

Teorie Poplackové a Meyerhoffové jsou obě stěžejní pro analýzu této práce, jelikož obě hovoří o přepínání v rámci jednotek jazyka, obě řeší věty, hranice vět a fráze, což uvidíme na názorných ukázkách. Druhy CS podrobněji probereme v následujících podkapitolách.

3.1. CODE-MIXING

CM je ve své podstatě přepínání uvnitř věty, což je typ kódového přepínání jazyka. Menší morfosyntaktické složky, jako jsou slova, fráze nebo morfémy, se vkládají z jednoho jazyka do druhého.[26] Tímto typem míchání části celků z různých jazyků se tvoří osobitý vlastní slovník mluvčího. Nejedná se o pouhou změnu z jednoho jazyka na druhý, ale o složitější kombinování morfosyntaktických složek, které může na první pohled vypadat nezvykle.

(1) Vkládání morfému: kantonština-angličtina[27]
jan1wai6 keoi5 tung4 ngo5 deoi3mong6 – **ing**
Protože ona a já dívat se na sebe – **ing**
„Protože ona a já jsme se na sebe dívaly.“

V příkladu kantonské věty je připojen k výrazu *deoi3mong6* anglický morfém – *ing*. Anglický morfém *-ing* slouží k vyjádření průběhového času a jeho funkce je zde zachována, přestože je *-ing* napojeno na kantonské sloveso, které má svá gramatická pravidla. Můžeme si povšimnout, že pro CM je příznačná pro flexibilita toho, co se dá spojit z různých jazyků do jednoho celku.

Pravděpodobně nejčastěji se u přepínatelnosti a kombinovanosti CM vyskytují slovní druhy jako jsou podstatná jména, slovesa, přídavná jména a příslovce. Naopak mezi slova, která většinou nelze přepínat, patří modální slovesa, pomocná slovesa, zájmena, přivlastňovací slova a kvantifikátory.[28] Otázka přepínatelnosti předložek je však stále nejasná, protože existuje názor, že předložky v různých jazycích kombinovat nelze (Joshi, 1985). Na druhé straně však je možnost, že u některých jazyků (například mezi kantonštinou a angličtinou) by se předložky přepínat daly (Chan, 1998). Kromě předložek se ještě diskutuje o přepínatelnosti spojek, jsou to však uzavřené gramatické jednotky a

[26] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17
[27] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17
[28] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17

prozatím na to není dostatek výzkumů.[29] Je logické, že podstatná jména jsou mnohem výhodnějším slovním druhem pro přepínání a kombinování v různých jazycích, protože se dají i snadněji přeložit.

Přestože je code-mixing velmi spjat s CS a oba typy se prolínají, zaměřím se v této práci především na CS a blíže představím jeho dělení.

3.2. DĚLENÍ CS

Nejjednodušší dělení CS je dle zřejmě dělení od Shany Poplackové z roku 1980, na kterou se odkazují autoři Cheung, Yip a Yap (2010). V publikaci uvádí, že Poplacková (1980) sestavila tři hlavní typy CS: tag switching, inter-sentential switching, a intra-sentential switching.[3031]

3.2.1. Tag switching („Přepínání značky“)

Přepínání „tagu“, tedy jakýchsi označení/značek, je jednoduše vložení označení v jednom jazyce do projevu, který je celý v jiném jazyce.[32] Tag switching se může vyskytovat na více pozicích ve větné struktuře a často vyjadřuje náladu mluvčího. Náladu mluvčího zmiňuje ve svém výzkumu také Matras (2009), kde upozorňuje, že jazyky mají více vrstev a CS může nastat mezi různými vrstvami neformální a formální řeči, skrze vedlejší komentáře mluvčího nebo při hrátkách se slovy u zkušeného bilingvního mluvčího.[33] Funkce přepínání tagu je konverzačně orientovaná, tudíž mluvčí a jeho aktuální nálada hraje značnou roli, při rozhodnutí, zda se mluvčí k přepnutí tagu uchýlí či nikoli.

Přepínání tagu je velmi časté, dobře to ilustruje následující příklad přepínání tagu u kantonštiny a angličtiny.

(2) Tag switching: kantonština-angličtina[34]
keoi5 m4 hai6 hou2 ***helpful*** gaa3, ***you know***.
Ona ne velmi ***nápomocná*** gaa3, ***víš.***
„Ona není příliš nápomocná, víš.“

---

[29] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17
[30] POPLACK, S. [online] 1980. [cit. 2022-12-09]. s. 615
[31] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 16
[32] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 16
[33] MATRAS, Y. [online]. 2009. [cit. 2022-05-09]. s. 116-117
[34] POPLACK, S. (1980) in CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17

V příkladu kantonské věty je vloženo anglické slovo *helpful* a na konci věty ještě anglická fráze *you know*. Vložená anglická fráze „you know" sdílí podobný význam s kantonskou částicí „gaa" – oboje vyjadřuje náladu mluvčího.

Výpověď mluvčího zůstane zachována, i když frázi „*you know*" vložíme na jiné místo věty. Anglická fráze „*you know*" může být vložena také na začátek věty, jak je patrné na větě: „***You know**, keoi4 m4 hai6 hou2* ***helpful***.".[35]

3.2.2. Inter-sentencial switching

Mezivětný CS (inter-sentential code-switching) je omezenější v syntaktické rovině. Přepíná se větný celek nebo část věty a na ni navazuje další větný celek v druhém jazyce.[36] Omezenost přepnutí tkví v udržení gramatických pravidel příslušných jazyků, nejedná se o důmyslnější kombinace uvnitř slov. Mezivětný CS si můžeme ukázat na následujícím příkladu č. 3, které je složeno ze dvou vět a jsou v odporujícím vztahu skrze spojku „ale". První věta popisuje reálnou skutečnost a druhá navazující zobrazuje postoj k předchozí větě.

(3) Inter-sentential switching: kantonština-angličtina[37]
keoi5 cam4jat6 ceng2 ngo5, ***but I didn't feel like going***.
Ona včera pozvat mě, ***ale nechtělo se mi jít***.
„Včera mě pozvala, ale nechtělo se mi jít."

V tomto souvětí je za hlavní kantonskou větou připojena jako vedlejší anglická věta *but I didn't feel like going*. Obě části souvětí korespondují s gramatickými pravidly svých jazyků. Můžeme si povšimnout, že tyto věty mohou existovat ve svých příslušných jazycích samy o sobě, ale proběhlo rozhodnutí mluvčího, udělat tuto jazykovou volbu a zkombinovat dvě věty z různých jazyků do jedné navazující promluvy.

3.2.3. Intra-sentential switching

Přepínání uvnitř věty se týká přepínání, ke kterému dochází uvnitř stejné věty nebo slovního spojení, které pak obsahuje prvky obou jazyků. Jedna promluva tudíž bude obsahovat oba jazyky.[38] Zdá se, že tento typ podléhá pravidlům tvarosloví i skladby

---

[35] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17
[36] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17
[37] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 17
[38] BUDI, L. A., SILI S., ASANTI Ch. 2021. [online]. s. 442

(morfologie a syntaxe) obou jazyků velmi komplexním způsobem. Přepínání uvnitř věty zvládají pouze bilingvní mluvčí s vysokou úrovní jazykových kompetencí. Důmyslné přepnutí z kantonštiny do angličtiny můžeme vidět na příkladu č. 4.

(4) Intra-sentential switching: kantonština-angličtina[39]
go2go3 little boy.
„***Tamten*** malý chlapec.“

V příkladu č. 4 je uvedena jmenná fráze složená z kantonského ukazovacího zájmena *go2go3*, anglického přídavného jména a podstatného jména. U této jmenné fráze lze vidět, jak slovosled respektuje pravidla kantonštiny i angličtiny zároveň.

3.3. DĚLENÍ CM

Jazykovědci Shana Poplacková z Univerzity v Ottawě a James Walker z Univerzity v Yorku, se zabývali prací Pietera Muyskena o bilingvní řeči a typologii CM a recenzovali jeho dílo. V souhrnu Muyskenových poznatk lze nalézt dělení CM na tři hlavní typy.[40] Tyto tři základní procesy jsou omezeny různými strukturálními podmínkami a různými způsoby ve specifickém bilingvním prostředí. Jedná se o vkládání, střídání a kongruentní lexikalizaci (dialekt).[41]

3.3.1. Vkládání (slovní fráze)

Jedná se o vkládání slova nebo fráze z jednoho jazyka do větné struktury druhého jazyka.[42] Můžeme si povšimnout, že v tomto případě je CM velmi podobný CS, z čehož pramení dlouhodobý zmatek a dohady ohledně této problematiky. Když však hovoříme o CM, máme tím na mysli jen krátkodobý mix, jednorázový efekt mluvčího, který se nemusí opakovat v dalších navazujících promluvách.

(5) Vkládání fráze: španělština-angličtina[43]
Yo anduve ***in a state of shock*** pa dos días.
Já jít ***ve stav z/od šok*** pro dva dny
„Byl jsem dva dny ***v šoku.“***

---

[39] CHEUNG, H., YAP, F., YIP, V. [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. s. 18
[40] MUYSKEN, P. in POPLACK, S., WALKER, J. 2003. s. 678
[41] MUYSKEN, P. in POPLACK, S., WALKER, J. 2003. s. 678
[42] MUYSKEN, P. in POPLACK, S., WALKER, J. 2003. s. 678
[43] MUYSKEN, P. in PÜTZ, M. 1997. s. 361

V tomto příkladu byla do španělské věty vložena fráze in a *state of shock* („ve stavu šoku“). Sloveso *anduve* zde neznamená fyzicky jít, ale toto sloveso má ještě další význam – „nacházet se v nějakém stavu“, v případě naší věty to tudíž znamená „nacházet se ve stavu šoku“.[44] Španělská předložka *pa* je zde zkratka pro klasickou předložku *para* („pro“).[45]

3.3.2. Střídání (alternace)

Střídání probíhá v bodě přepnutí a prvky, které předchází a následují u přepnutí, spolu strukturálně nesouvisí.

Například ve španělsko-anglickém CM:

(6) Střídání: španělština-angličtina[46]
Andale pues ***and do come again***.
Tak dobrá ***a jít přijít znovu***
„Tak dobře ***a přijďte znovu.“***

Zde je po španělské frázi *andale pues* přepnuto na anglickou část věty *and do come again*. Je zde viditelné přepnutí z jednoho jazyka do druhého a ani jeden z jazyků sebou není gramaticky ovlivněn.[47]

3.3.3. Kongruentní lexikalizace (dialekt)

Kongruentní lexikalizace je založena na případy, kdy se jazyky můžou skrze CS navzájem doplňovat.[48] Lze říct, že se jedná o míchání dialektů a jazyků, které sdílí podobná gramatická pravidla, mají podobnou strukturu nebo jiné souvislosti.

(7) Kongruentní lexikalizace: španělština-angličtina[49]
Bueno, ***in other words***, el ***flight*** que sale de Chicago ***around three o'clock.***
Výborně, ***v jiná slova,*** urč. člen ***let*** co vyjde Chicago ***okolo tři hodiny.***
„Výborně, jinými slovy, let opouští Chicago asi ve tři hodiny.“

---

[44] Span!sh D!ctionary.com [online]. Curiosity Media, 2023 [cit. 2023-05-01]
[45] Span!sh D!ctionary.com [online]. Curiosity Media, 2023 [cit. 2023-05-01]
[46] MUYSKEN, P. in PÜTZ, M. 1997. s. 361
[47] MUYSKEN, P. in PÜTZ, M. 1997. s. 361
[48] MUYSKEN, P. in PÜTZ, M. 1997. s. 362
[49] MUYSKEN, P. in PÜTZ, M. 1997. s. 362

V příkladu lze sledovat, jak za dvěma jednoduchými anglickými větami následuje věta celá v indonéštině. Indonéská věta i anglické věty jsou zdvořilostní fráze u představování, tudíž vidíme souvislost, proč se mohl mluvčí uchýlit ke smíchání angličtiny i lokální indonéský dialekt.

3.4. JEDNOSLOVNÉ VKLÁDÁNÍ VERSUS VÝPŮJČKY

Z obecného hlediska můžeme říci, že výpůjčky se v jazyce vyskytují z důvodu rozšíření slovní zásoby, zatímco CS se uskutečňuje při spontánní konverzaci bilingvních mluvčích. To vyvolává otázku přesných kritérií pro odlišení zavedených výpůjček od spontánních vkládání do řeči bilingvních mluvčí. Některé studie se spoléhaly na měření frekvence, ale jejich srovnatelnost je ztížena chybějícím společným standardem, podle kterého by se četnost výskytu formy mohla zkoumat.[50]

Vědci jako Poplacková (1980) či Miller (1988) se snaží zavést termín „nevýpůjčka". Došli totiž k závěru, že výpůjčky a CS jsou jevy oddělené, tudíž k nim musíme přistupovat zvlášť. Rozlišují dva typy lexikálních vsuvek: ty, které jsou strukturálně integrované od začátku, a ty, které nejsou.[51]

V romštině se lze setkat s výpůjčkami z němčiny, například některá institucionální terminologie, včetně názvů institucí a institucionálních postupů: „Bestattungsinstitut" (pohřební ústav), „Meldeamt" (registrační úřad) nebo „Sterbeurkunde" (úmrtní list).[52]

Následující ukázka pochází z rozhovoru romského mluvčího (ve zdroji označen pouze jako mluvčí S), pocházejícího konkrétně z podskupin Kelderas/Lovari, který vyrůstal a trvale žije v Hamburku v severním Německu.[53]

(8) Ukázka německých výpůjček v romštině

S: Hačares, ***es ist weg***. ***Beispiel*** akana feri phendem tuke, hačares.

Chápeš, ***to je pryč***. ***Příklad*** teď jen říkám tobě, chápeš.

„Chápeš, je to pryč. Teď jsem ti dal příklad, rozumíš."

---

[50] MATRAS, Y. 2009, s. 106
[51] MATRAS, Y. 2009, s. 106
[52] MATRAS, Y. 2009, s. 107
[53] MATRAS, Y. 2009, s. 103

V romské promluvě vidíme německou větu *„es ist weg“ (je to pryč)* a promluva pokračuje německým slovem *„beispiel“ (příklad*). Tento příklad je důkaz výskytu německých výpůjček v běžné romské mluvě.

Existují dvě formy výpůjček: kulturní a základní.[54] Mezi kulturní výpůjčky můžeme zařadit například názvy institucí. Název instituce a další slova si mluvčí potřebují vypůjčit v případě, kdy se v jejich mateřském jazyce tento pojem nevyskytuje a nelze ho jinak přeložit ani ničím nahradit. Základní formy výpůjček již lze překládat a nahrazovat napříč jazyky, proto používání této formy výpůjček vyžaduje, aby byl mluvčí kompetentní v bilingvismu. Díky výpůjčkám z cizích jazyků mají monolingvní mluvčí šanci si osvojit a přijmout nová slova do stávajícího slovníku, a tím obohacovat slovní zásobu.[55]

4. PŘÍČINY PŘEPÍNÁNÍ JAZYKŮ

V následující kapitole popíšu některé z nejčastějších příčin přepínání jazyků, mezi které patří situační spouštěč (4.1), komunikační cíl (4.2), téma (4.3), emoce a postoje (4.4), citování druhých lidí (4.5) a vyjádření identity skupiny (4.6). Tyto příčiny jsem sestavila na základě dostupných zdrojů (Matras, 2009, Meyerhoffová, 2018, Myers-Scottonová, 2006, Budi, Sili, Asanti, 2021).

4.1. SITUAČNÍ SPOUŠTĚČ

Yaron Matras (2009) odkazuje na teorii lingvisty Michaela Clynea, kdy se přepínání jazyků děje na základě spouštěče (z anglického slova „*trigger*“) v rámci interakcí.[56] Jelikož pro tuto teorii není prozatím oficiální česká terminologie, budeme ji dále v textu označovat jako „spouštěč“, který spouští reakci mluvčího při rozhovoru. Matras na Clyneově výzkumu ukazuje, že přechod promluvy do jiného jazyka je tedy aktivován spouštěčem – například z důvodu, kdy nejprve mluvčí nemůže nalézt vhodné slovo v jednom jazyce, tudíž si vypůjčí slovo z druhého, což následně spustí přepínání jazyků a mluvčí může plynule pokračovat promluvu ve spuštěném druhém jazyce. Slova či větná spojení podobná v obou jazycích mohou být také spouštěčem pro přepínání mezi jazyky. Pojem „spouštěč“ pomáhá popsat přepínání jazyků jako reakci na události kolem komunikační interakce: výskyt určitých slov, témat, účastníků nebo nastavení.

---

[54] MATRAS, Y. 2009, s. 110
[55] MATRAS, Y. 2009, s. 110
[56] MATRAS, Y. [online]. 2009. [cit. 2022-05-09]. s. 114

Situační přepínání jazyka závisí na adresátovi komunikace, na základě kontextu hovoru a dalších různých okolnostech. Meyerhoffová (2018) tvrdí, že existuje velký počet mluvčích, kteří používají jiný jazyk v práci, škole a doma.[57] Tuto teorii uvidíme na reálných příkladech studentů v kapitole 6, kde se budeme zabývat tím, kolika jazyky hovoří a zda používají jiný jazyk ve škole a jiný jazyk doma s rodiči.

Příklad, který ukazuje, jak se mohou vlivy domény a adresáta vzájemně provázat, nalezneme na trhu v Tanzanii, protože situační spouštěč je zde určující faktor pro komunikaci. Miriam Meyerhoffová (2019) ve své publikaci popisuje, že obyvatelé afrického státu Tanzanie používají pro vzdělávání, politiku a obchod svahilštinu. Ovšem využívá se také regionální jazyk Rangi, který je typický především pro oblast Kondoa. Obou těchto jazyků se využívá při obchodování na tamním trhu, je tedy zásadní, aby mluvčí znal tamní zvyklosti a kulturu a dovedl tak intuitivně vybrat tu vhodnější jazykovou variantu ke komunikaci. Díky jazykovým dovednostem je totiž snadné identifikovat členy místní komunity.[58]

4.2. KOMUNIKAČNÍ CÍL

Hlavním cílem bilingvního mluvčího je dosažení úspěšného komunikačního cíle. Mluvčí může použít CS v rámci své výpovědi, aby bylo jasné, že posluchač porozuměl, v jakémkoli jazyce je to možné.[59] Vyjádřit sdělení je hlavním zájmem bilingvních mluvčí a vědí, že i když během diskurzu použijí jeden nebo několik jazyků, posluchač jim bude rozumět. Když mluvčí při přesvědčování používá přepínání jazyků, bude schopnější dosáhnout svého cíle a přesvědčovat posluchače, protože, přepínání jazyků přitahuje pozornost.

4.3. TÉMA

Téma se jeví být dalším důležitým důvodem, který vede bilingvního mluvčího ke kódovému přepínání. Mluvčí mohou mít tendenci používat více než jeden jazyk v rámci jedné promluvy podle tématu[60]. Bilingvní mluvčí podle kontextu dokáže zvolit jazyk, který se nejvíce hodí k probíranému tématu a struktuře rozhovoru. Toto potvrzuje i Carol

[57] MEYERHOFF, M. 2018. s. 119
[58] MEYERHOFF, M. 2018. s. 116
[59] BUDI, L. A., SILI S., ASANTI Ch. 2021. [online]. s. 438
[60] BUDI, L. A., SILI S., ASANTI Ch. 2021. [online]. s. 437

Myers-Scottonová, která ve své publikaci v kapitole, kde definuje bilingvní mluvčí, vyjmenovala mezi faktory jazykových kompetencí právě také téma hovoru.[61] Lze také posuzovat podle přepnutí, v jakém jazyce se mluvčí cítí svobodněji a lépe vyjadřuje své pocity.

4.4. EMOCE A POSTOJE

Přepínání jazyků mohou mluvčí použít k vyjádření určitých pocitů a postojů. Mluvčí mohou přepínat mezi jazyky, aby vyjádřili štěstí, vzrušení, hněv, smutek a mnoho dalších pocitů. Používají se často citoslovce, které se vkládají do věty, aby vyjádřily překvapení či silné emoce. Mezi citoslovce patří například: Páni!, Hej!, No!, Hele! atd.[62] Citoslovce jsou mluvčími často využívány, přestože nehrají v gramatice jazyka důležitou roli. Bilingvní mluvčí někdy označují citoslovce za spojovník vět. Může se stát neúmyslně nebo záměrně, aby mluvčí projevil svůj pocit v určité události.[63]

Matras (2009) zkoumal CS romštiny a němčiny.[64] Objevil přepínání v podobě emotivního komentáře mluvčího, objasnění postoje, hodnocení, zdůraznění promluvy a vedlejších komentářů. Ve většině případů byly tyto emocemi zabarvené přepnutí vyjádřeny v němčině.

4.5. CITOVÁNÍ NĚKOHO JINÉHO

V dnešní době sledujeme na sociálních sítích a v televizi známé osobnosti, herce a influencery. Mnoho těchto slavných osobností řeklo něco významného, vtipného nebo zapamatovatelnou hlášku, se kterou se lidé ztotožňují ji a vkládají do hodící se situace ve svém životě. Některé z těchto známých osobností jsou z anglicky mluvících zemí. Ne všichni lidé mají dostatečnou znalost anglického jazyka, ale díky dnešním překladačům a médiím lze citovat výrazy z původního jazyka. Lidé nechtějí překládat a měnit původní slova, aby se zachoval výrok a vtip, který se mnohdy z angličtiny do jiných jazyků špatně překládá a vtip pak pozbyde pointy. Přepínání zde tudíž zahrnuje slova, která osoba řekla.[65]

---

[61] MYERS-SCOTTON, C. 2006. s. 40
[62] BUDI, L. A., SILI S., ASANTI Ch. 2021. [online]. s. 438
[63] BUDI, L. A., SILI S., ASANTI Ch. 2021. [online]. s. 438
[64] MATRAS, Y. [online]. 2009. [cit. 2022-05-09]. s. 121
[65] BUDI, L. A., SILI S., ASANTI Ch. 2021. [online]. s. 437

4.6. VYJÁDŘENÍ IDENTITY SKUPINY

Přepínání jazyků lze použít k vyjádření identity skupiny. Miriam Meyerhoffová (2019) zmiňuje teorii sociální identity: „Sociální psychologická teorie říká, že lidé se identifikují s více identitami, z nichž některé jsou více osobní a svérázné, a některé jsou identifikace se skupinou.“[66] Jedinec tudíž u sebe může vnímat vícero identit podle prostředí a lidí, se kterými je.

Matras (2009) se ve své publikaci věnuje stejnému tématu, zmiňuje roli společenských hodnot v souvislosti s CS a jak mluvčí daná pravidla přijímá a identifikuje se ve skupině.[67] Jazyky hrají důležitou roli v životě jedince a přepínání jazyků ve skupině slouží k vyjednání adekvátního způsobu komunikace s druhými lidmi. Mluvčí se přizpůsobuje očekávání druhého mluvčího, mluvčí potřebují navzájem sladit jazykovou terminologii, aby se v dané situaci pochopili a adekvátně na sebe reagovali.

5. MULTILINGVISMUS V SINOFONNÍM SVĚTĚ

V této kapitole představím, jakou úlohu sehrává čínština a angličtina v čínsky mluvících komunitách. Z mnoha oblastí v rámci Číny jsem se zaměřila na Šanghaj, Hongkong a mimo Čínu na Singapur z důvodu patrné jazykové diverzity.

V Číně je většinově prosazována standardní čínština. Kromě standardní čínštiny se však zejména na jihu Číny nachází mnoho regionálních dialektů. Původně měla standardní čínština nahradit regionální dialekty a sloužit jako ucelující prvek národa. Postupem času se však oficiální pozice nářečí měnila od snah o eliminaci až po uznání jejich významu. Spolsky (2014) upozorňuje, že dlouhodobý odpor ze strany občanů vůči úplnému prosazení standardní čínštiny vedl k uznání jazykové rozmanitosti v Číně. Používání jazyka bylo rozděleno na formální a veřejné příležitosti, kdy je vhodná standardní čínština, a denní běžnou komunikaci a vyjadřování emocí, kdy mluvčí mohou použít svůj regionální dialekt.[68]

Anglický jazyk sice nepůsobí na Čínu tak dlouho, ale moderní doba podporuje rozšíření

---

[66] MEYERHOFF, M. 2018. s. 70
[67] MATRAS, Y. [online]. 2009. [cit. 2022-05-09]. s. 116

[68] SPOLSKY, B. 2014. s. e173

tohoto jazyka, především mezi mladšími generacemi. Dle Spolského (2014) Čína od roku 2001 posílila výuku angličtiny na základních a vysokých školách. Na středních školách rozšířila stávající středoškolský program.[69] Rozšíření výuky angličtiny o nové kurzy začalo i ve sféře soukromého jazykového vzdělávání.

5.1. POSTAVENÍ ČÍNŠTINY V ČÍNSKY MLUVÍCÍCH KOMUNITÁCH

Když se hovoří o čínštině, většina cizinců si myslí, že se jedná o jeden jednotný jazyk v aktuální podobě, která nyní existuje. Čínština je však mnohem složitější, co se týče vývoje a mnohých dialektů. Aktuální standardní čínština vychází z pekingského dialektu.[70] Kromě této verze čínského jazyka však ještě paralelně existují dialekty Wu, Yue či Min a další. Není snadné definovat, zda je čínština jen jeden jazyk roztříštěný do mnoha dialektů nebo zda jsou to všechno samostatné jazyky – mnohé dialekty jsou velmi odlišné od standardní čínštiny a teoreticky by mohly být samostatnými jazyky.[71]

Obecně platí, že standardní čínština má za cíl propojit všechny mluvčí napříč Čínou. Pevninská Čína prosazuje standardní čínštinu, aby bylo možné se domluvit s každým napříč menšinami, kterých je v Číně mnoho. Vláda na pevninské Číně zjednodušila čínské znaky.[72]

Pokud bude pokračovat aktuální trend migrace obyvatelstva do měst, kde se více klade důraz na používání standardní čínštiny, je velká pravděpodobnost, že budou v ohrožení menšinové jazyky a regionální dialekty. Spolsky (2014) vyjadřuje názor, že pokud skutečně migrace a vliv standardní čínštiny ohrozí minoritní jazyky, odhaluje nám to, jak moc je jazyk ovlivněn demografickými, politickými a ekonomickými faktory.[73]

5.2. POSTAVENÍ ANGLIČTINY V ČÍNSKY MLUVÍCÍCH KOMUNITÁCH

Pro Čínu a další čínsky mluvící oblasti je angličtina prvek modernizace a přiblížení se západní společnosti. Může v mnohém usnadnit sjednotit menšiny v Číně, ale také pomoct v oblasti turismu. Mnoho zahraničních turistů oceňuje, když jsou nápisy, pokyny a

---

[69] SPOLSKY, B. 2014. s. e174
[70] GIL, J. 2005. s. 162
[71] GIL, J. 2005. s. 5
[72] GIL, J. (2005). s. 166
[73] SPOLSKY, B. [online] 2014. [cit. 2022-12-09]. s. e176

komentované prohlídky v angličtině. Kromě turismu je angličtina velmi využívána také v oblasti vědy, výzkumu, obchodu a mezinárodních vazeb. Toto si můžeme ukázat na několika funkcích, které angličtina v čínsky mluvících oblastech zastává. Mezi funkce angličtiny, které zmiňuje Gil (2005) patří funkce interpersonální (mezilidská), instrumentální a regulační.[74]

5.2.1. Interpersonální funkce (nebo také mezilidská funkce)

Do této funkce patří oblasti médií, obchodu, cestovního ruchu, vědy a výzkumu a udržování mezinárodních vazeb. Angličtina je v těchto oblastech považována za znak modernosti a postavení a pomáhá překonat jazykové bariéry mezi mluvčími (zejména při cestovním ruchu, obchodování a mezinárodních záležitostech).[75]

5.2.2. Instrumentální funkce

Instrumentální role jazyka se týká oblasti vzdělávání, které je v Číně stejně důležité jako v dalších zemích. Číňané se do kontaktu s angličtinou dostávají v mladém věku právě skrze vzdělávací instituce jako je klasická školní výuka, lekce přes internet, televizi či rádio a další vzdělávání ve volnočasových anglických koutcích.[76]

5.2.3. Regulační funkce

Tato funkce je obsažena v oblastech práva a administrativy. Prozatím soudy v čínsky mluvících oblastech nejsou vždy vedeny v angličtině, soudci však přichází do častého kontaktu s faxy a korespondencí v angličtině, proto cítí potřebu se v tomto jazyce dále vzdělávat. Například v roce 2000 prošli pekingští soudci ročním kurzem angličtiny. Pomáhá jim to také seznámit se s právem v jiných zemích skrze angličtinu.[77]

V následující části si představíme tři hlavní oblasti, kde mluvčí používají čínštinu i angličtinu, popřípadě ještě další regionální jazyky zároveň. Na jazyky zde bude nahlíženo skrze funkce a jazykové domény. Domény byly rozděleny na rodinu, vzdělávání, obchod a média.

---

[74] GIL, J. (2005). s. 96
[75] GIL, J. (2005). s. 97
[76] GIL, J. 2005. s. 104
[77] GIL, J. 2005. s. 112

5.3. JAZYKOVÁ SITUACE V ŠANGHAJI

Šanghaj se během několika posledních dekád stala velkoměstem. Vzhledem k čilému obchodu a mísení kultur zde můžeme pozorovat rozmanitou jazykovou situaci. Obyvatelé Šanghaje využívají ke komunikaci kromě vládou preferované standardní čínštiny, také šanghajštinu, což je místní dialekt. Xiao-Quan (2001) uvádí, že nejvíce zastánců šanghajského dialektu najdeme mezi staršími lidmi.[78] Zmíněná angličtina je třetím jazykem, který se zde hojně využívá. Úroveň angličtiny se mezi Šanghajci přirozeně liší v závislosti na více faktorech, například podle zkušeností, vzdělání a rozsahu v jakém byli angličtině vystaveni. Jelikož mezi sebou nemluví anglicky příliš často, v rámci konverzace nevyužívají angličtinu více než je nutné.[79]

Rodina: V domácím prostředí se mluví většinou rodným dialektem mluvčích, tudíž šanghajštinou, popřípadě jiným dialektem, pokud rodina pochází ještě odjinud.[80]

Vzdělání: Mladí Šanghajci si při formálním vzdělávání osvojují standardní čínštinu, která je doporučována čínskou vládou, a do výuky je zařazena i angličtina. Angličtina je důležitým předpokladem pro větší uplatnění na trhu práce. Xiao-Quan (2001) tvrdí, že za posledních několik dekád je angličtina v Šanghaji vysoce na vzestupu a z doučování angličtiny se stal velký byznys.[81]

Obchod a média: S turisty a zákazníky se v centru Šanghaje lze domluvit anglicky, což naznačují mnohé nápisy a cedule v angličtině. Cedule jsou zde vedeny dokonce dvojjazyčně, protože kromě zmíněné angličtiny jsou nápisy vedeny také ve standardní čínštině. V rádiu a televizi nastupuje vzrůstající trend vysílat také dvojjazyčně v angličtině a standardní čínštině.[82]

Šanghajci tudíž ve svém každodenním životě používají tři jazyky ke komunikaci dle domén: s rodinnými příslušníky, s přáteli, v obchodě nebo při jízdě taxíkem využívají šanghajský dialekt, při oficiálních příležitostech standartní čínštinu a s cizinci se dokáží domluvit anglicky.

---

[78] XIAO-QUAN, Ch. 2001. s. 18
[79] GIL, J. 2005. s. 96
[80] XIAO-QUAN, Ch. 2001. s. 18
[81] XIAO-QUAN, Ch. 2001. s. 22
[82] XIAO-QUAN, Ch. 2001. s. 19

5.4. JAZYKOVÁ SITUACE V HONGKONGU

Jazyková situace v Hongkongu je ještě méně přehlednější než v Šanghaji. Opět zde nalézáme množství minorit. Bolton, Botha a Kirkpatrick (2020) uvádí, že bylo nalezeno 24 minoritních jazyků, které dále znepřehledňují už tak komplikovanou jazykovou situaci v Hongkongu, jelikož CS zde nastává mezi kantonštinou, standardní čínštinou a angličtinou.[83] Pokud do CS započítáme také minoritní jazyky, bylo by velmi obtížné zkoumat v jakém rozsahu jsou obyvatelé Hongkongu multilingvní.

Rodina: V rodině se ke komunikaci používá kantonština a částečně angličtina, především mezi mladými lidmi. Oficiální politika státu podporuje trilingvismus – používání kantonštiny, standardní čínštiny a angličtiny v mnoha oblastech života. Jazykovou politikou vlády v Hongkongu, je umožnit obyvatelům, aby byli používali bilingvismus v oblasti čtení a psaní, s používáním čínštiny a angličtiny, a trojjazyčnost při hovoru, kde kromě zmíněných dvou jazyků hraje velkou roli třetí jazyk – kantonština.[84]

Vzdělání: Od 70. let 20. století je vládou prosazována myšlenka, že by se standardní čínština měla stát hlavním vzdělávacím jazykem a angličtina by měla dostat status spíše druhého jazyka. Mnoho rodičů však nesouhlasilo, a nakonec se rozhodlo, že se samy školy mohou rozhodnout, kterým jazykem budou vyučovat. Kantonština jako vzdělávací jazyk za standardní čínštinou a angličtinou zaostává – hovoří se jí spíše při běžné denní mluvě, ne při formálních příležitostech.[85]

Obchod a média: Bolton, Botha a Kirkpatrick (2020) říkají, že v průzkumu mezi obyvateli Hongkongu přes 59 % respondentů uvedlo, že se setkává s angličtinou v médiích velmi často a používají angličtinu při vyhledávání na internetu. Při posílání zpráv respondenti uváděli spíše použití čínštiny, ale zhruba 23-28 % lidí uvedlo, že používá jak čínštinu, tak i angličtinu.[86]

Bolton, Botha a Kirkpatrick (2020) vyjadřují názor, že je stále otázkou, zda standardní čínština vytlačí kantonštinu, jelikož je prosazována ve formální mluvě a vzdělávání skrze čínskou vládu.[87]

---

[83] BOLTON, K., BOTHA, W., KIRKPATRICK, A. 2020. s. 454
[84] BOLTON, K., BOTHA, W., KIRKPATRICK, A. 2020. s. 457
[85] BOLTON, K., BOTHA, W., KIRKPATRICK, A. 2020. s. 462
[86] BOLTON, K., BOTHA, W., KIRKPATRICK, A. 2020. s. 465
[87] BOLTON, K., BOTHA, W., KIRKPATRICK, A. 2020. s. 452

5.5. JAZYKOVÁ SITUACE V SINGAPURU

Přestože je Singapur geograficky poměrně malý stát, jeho hustota obyvatel se vyrovná světovým metropolím. Na rozdíl od své historické minulosti nebo dokonce počátků postkoloniálního období se společnost Singapuru vyvinula v multietnický národní stát se čtyřmi oficiálními jazyky, z nichž tři jsou uznávány jako mateřské jazyky. Nejvíce používanými jazyky jsou standardní čínština, jiné varianty čínštiny, angličtina, tamilština, malajština a částečně indické jazyky díky indickým menšinám žijícím v Singapuru.[88]

Rodina: V rodině se hovoří nářečím a menšinovými jazyky, avšak angličtina je zde dalším významným komunikačním prostředkem. Bolton, Botha a Kirkpatrick (2020) uvádí procenta výzkumu mezi čínskou komunitou v Singapuru: 25 % pod 35 let věku uvedlo, že používají angličtinu pro komunikaci se svými otci.[89] Lze pozorovat vzestup angličtiny při komunikaci doma v indických a malajských komunitách, a tudíž ke snížení používání malajštiny, tamilštiny a hindštiny.[90] Mezi přáteli, obzvláště mezi mladými studenty je populární používat tzv. Singlish (singapurskou hovorovou angličtinu), což uvidíme na názorných ukázkách a v reportech rodilých mluvčích v kapitole 6.

Vzdělání: Velká část studujících je kompetentní v angličtině, protože tento jazyk je ve školách povinný. V letech 1970–1984 existovaly zvlášť ještě střední školy vedené pro minority v jejich jazycích (čínštině, malajštině, hindštině) a angličtina zde byla v roli povinně volitelného jazyka.[91]

Média a obchod: V médiích se používá angličtina, čínština a také malajština. Zajímavé je, že singapurská hymna se v médiích zpívá malajsky, nyní už má také čínskou variantu textu.[92]

Jak tato kapitola ukazuje, nejsložitější a nejméně přehledná je jazyková situace v Singapuru. Můžeme zde pozorovat pestrost jazykového projevu v této multilingvní společnosti, kde existují čtyři oficiální jazyky. Z tohoto důvodu dále v kapitole 6 analyzuji ukázky singapurských rodilých mluvčích.

---

[88] BOLTON, K., NG., B.-C. [online]. 2014. [cit. 2022-05-09]. s. 307
[89] BOLTON, K., BOTHA, W., KIRKPATRICK, A. 2020. s. 431
[90] BOLTON, K., NG., B.-C. [online]. 2014. [cit. 2022-05-09]. s. 311
[91] BOLTON, K., BOTHA, W., KIRKPATRICK, A. 2020. s. 442
[92] BOLTON, K., NG., B.-C. [online]. 2014. [cit. 2022-05-09]. s. 309

V následující části se budu věnovat používání čínštiny a angličtiny mladými Singapurci, kde nejprve představím jejich jazykový repertoár a potom na vzorcích jejich promluv také používání a střídání obou jazyků.

6. PRAKTICKÁ ČÁST

6.1. Metodologie, přehled a prezentace dat

Jazyková data, ze kterých vycházím, jsou rozhovory rodilých mluvčích čínštiny a angličtiny v Singapuru, které jsou součástí pedagogického korpusu pro zkoumání jazykového kontaktu v Singapuru (Singapore Language Contact Corpus). Data byla sesbírána v letech 2010–2017 studenty singapurské Nanyang Technological University, kteří k jejich dalšímu výzkumnému využití dali souhlas. Studenti sami zaznamenali své denní rozhovory, okomentovali je a analyzovali v nich některé jevy. Jazyková data rodilých singapurských mluvčích mi poskytl vedoucí práce, doktor František Kratochvíl, který mi udělil souhlas se zpracováním těchto dat pro praktickou část této bakalářské práce. Doktor Kratochvíl tato data sesbíral v rámci svého kurzu vedeného v Singapuru na Nanyang Technological University, kde toho času působil a zkoumal různé jazykové jevy. Data byla sbírána jakožto domácí úkol studentů této školy a byla mi předložena v elektronické podobě.

Obsah jazykových dat: Data, která jsem měla k dispozici, obsahují několik dílčích úkolů, které studenti plnili. Hlavní materiál jsou audio nahrávky promluv mluvčích, na kterých se snažili zachytit, jak přepínají promluvy z čínštiny do angličtiny. Studenti se nahrávali sami, na telefon či diktafon. Dále pak vypracovávali v angličtině své jazykové profily do tabulek – z těchto tabulek jsem přeložila hlavní informace a sestavila do stručnější tabulky jazykové profily. Součástí byli i sebereflexe mluvčích, které byly zpracovány formou rozborů svých nahraných ukázek ve formátu word a pdf, mluvčí měli za úkol okomentovat části jazykových ukázek, které byly zajímavé s výskytem CS a zkusit formulovat, proč si myslí, že došlo k CS a co bylo příčinou.

Problémy při zpracování dat: Z poskytnutých dat z let 2010-2017 jsem prošla složky za roky 2015, 2016 a 2017. V každém ročníku byla data zhruba od 20 až 25 studentů. Někteří studenti bohužel nebyli příliš pečliví při plnění úkolů a u mnoha studentů chybí v souborech buď sebereflexe dat nebo přepisy nahrávek, které by se daly použít. U větší části nahrávek chybí buď přepis audia nebo je špatná kvalita zvuku. Jiné nahrávky zase

byly příliš komplikované pro přepis a účely této práce, jelikož se bavila větší skupinka lidí a bylo obtížné identifikovat všechny mluvčí, protože se v nahrávkách vyskytovali také další mluvčí, kteří reporty a sebereflexe nepsali, ale byli přítomni u nahrávání. Za účelem názorných ukázek pro doložení výskytu CS u rodilých singapurských mluvčích jsem proto vybrala data tří studentek, která byla nejzřetelnější a nejlépe zpracovatelná do formátu bakalářské práce.

Problémem výzkumného souboru dat byla také nedostatečná věková různorodost respondentů, protože se jednalo o studenty vysoké školy v podobném věku. Pro další výzkum by bylo zajímavější rozšířit jazyková data o další věkové skupiny. Je zde také malý výskyt mužského vzorku populace, v jazykových datech převažují dívky. Studenti mužského pohlaví se sice v jazykových datech vyskytovali, jejich vzorky dat však nebyly úplné či nebyly plně využitelné k jazykovým ukázkám.

Vybrané ukázky pro účely bakalářské práce: Na následujících vybraných ukázkách rozhovoru budu hodnotit formu CS, funkci, spouštěče a důvody, proč k CS došlo. V některých případech zahrnu do vyhodnocování dat také sebereflexe z reportu mluvčích, které byly k dispozici u několika vybraných ukázek. Tyto konkrétní promluvy a její ukázky patří k rozhovoru pěti studentek (pouze tři z nich měly k dispozici vypracovaný jazykový profil, zbylé dvě byly pouze kamarádky přítomny nahrávání záznamů), ve kterém plynule přeskakují mezi různými tématy: hovoří o jídle, jak tráví volný čas, o funkcích, značkách a výměně mobilního telefonu, vtipkují o svých chybách v používání čínského jazyka a hodnotí, jak jim jde překlad mezi angličtinou a čínštinou ve škole v rámci předmětu překladatelství. Ukázky těchto vybraných rozhovorů jsou dohromady dlouhé skoro 19 minut.

6.2. Typické profily osvojování jazyka a postoje ke střídání kódů

V nahrávce máme k dispozici profily tří mluvčích: Ke Qin, Mavis, Lynette, ale vyskytují se v rozhovoru i další studentky. V ukázkách jsou mluvčí označeni zkratkami jmen jako K, M, s L.

Všem mluvčím je 21 let, pochází ze Singapuru a hovoří anglicky a čínsky. Lynette ovládá také kantonštinu. Všechny tři uvádějí, že s kamarády a spolužáky stejného věku mluví anglicky a čínsky. Ke Qin a Mavis hovoří doma a se staršími lidmi čínsky, ale Lynette k čínštině nemá tolik emočních vazeb a s rodinou čínsky nemluví. Nejvíce využívají

čínštinu při sledování filmů a (kromě Lynette) při hovoru s rodinou, v ostatních oblastech života používají převážně angličtinu. Ke komunikaci v rozhovoru se spolužačkami v ukázce, využívají více angličtinu, ale často přepínají do čínštiny, protože k ní mají emoční vazby, především z rodiny. Tabulka 1 obsahuje další podrobnosti.

Tabulka 1. Jazykový repertoár a profil k nahrávce č. 1

	Ke Qin (K)		Mavis (M)		Lynette (L)	
Jazykový repertoár						
VĚK	21		21		21	
NÁRODNOST	Singapurka (narozena v Singapuru)		Singapurka (narozena v Singapuru)		Singapurka (narozena v Singapuru)	
NÁBOŽENSTVÍ	Taoistka		Buddhistka		-	
RODNÉ JAZYKY	angličtina, čínština		angličtina, čínština		angličtina, čínština, kantonština	
SEBEHODNOCENÍ JAZYKOVÝCH KOMPETENCÍ (/10)	angličtina: - Čtení: 9 Poslech: 9 Mluvení: 8 Psaní: 8	čínština: - Čtení: 8 Poslech: 10 Mluvení: 9 Psaní: 7	angličtina: - Čtení: 8 Poslech: 10 Mluvení: 9 Psaní: 7	čínština: - Čtení: 7 Poslech: 9 Mluvení: 7 Psaní: 7	angličtina: Čtení: 8 Poslech: 10 Mluvení: 9 Psaní: 7	čínština: - Čtení: 6 Poslech: 7 Mluvení: 6 Psaní: 6
JAZYKY STUDOVANÉ VE ŠKOLE (do jaké úrovně/věku)	angličtina: úroveň střední školy čínština: úroveň vysoké školy (1. ročník)		angličtina: úroveň střední školy čínština: úroveň vysoké školy (1. ročník)		angličtina: úroveň střední školy čínština: úroveň vysoké školy (1. ročník)	
JAZYKY POUŽÍVANÉ DOMA	angličtina, čínština		angličtina, čínština		angličtina, kantonština	
JAZYK(Y) POUŽÍVANÉ S VRSTEVNÍKY	angličtina, čínština		angličtina, čínština		angličtina, čínština	
CO SI MYSLÍTE O SINGLISH (čínské verzi angličtiny)? CITOVÁ VAZBA?	Je mi to příjemné. Singlish staví na mé národní identitě Singapurce a pojí nás Singapurce k sobě.		Cítím se dobře, když tento jazyk používám, a dává mi to pocit sounáležitosti s mou zemí.		Je přijatelné Singlish používat mezi přáteli, ale když to lidé používají ke komunikaci s cizinci, je to trochu trapné.	
CITOVÁ VAZBA K ANGLIČTINĚ:	Mám pocit, že je to univerzálnější jazyk ve srovnání s jinými jazyky a lze jej snadno použít ke komunikaci mezi Singapurci a cizinci.		Je to jazyk, který používám nejčastěji, ať už je to mluvení nebo psaní. V tomto jazyce mi nejvíce vyhovuje se vyjadřovat.		Jazyk, který používám nejčastěji. Skoro pořád.	
CITOVÁ VAZBA K ČÍNŠTINĚ:	V rodině probíhala výchova v tomto jazyce, je mi ten jazyk pocitově blízký		Někdy tímto jazykem mluvím s dospělými a se svými rodiči. Bylo to předmět ve škole, ve kterém jsem byla lepší, když jsem byla mladá, a proto mi dodává citovou vazbu s vědomím, že jsem v tom dobrá.		Spíš ne. Se členy své rodiny nemluvím čínsky.	
Tematická preference (TOPIC BIAS) (jakákoli situace/téma, kde preferujete používat jeden jazyk místo druhého) (např. politika, vztahy, vyjadřování emocí, nadávky atd.)	Profesionalita v práci: angličtina, čínština Chatování s přáteli ve volném čase: angličtina, čínština nebo dokonce obojí. Singlish Komunikace s prarodiči: hokkienština		Vyjadřování emocí: angličtina, čínština Vztahy: angličtina		Vyjadřování emocí: angličtina Nadávky: hokkienština, angličtina	

Tabulka 1 dále ukazuje, jak mluvčí hodnotily své jazykové kompetence (viz kapitola 2). V tabulce si lze všimnout, že hodnocení proběhlo ve všech čtyřech oblastech: čtení, poslech, mluvení a psaní. Nejlepší výsledky v čínštině má mluvčí Ke Qin, nejslabší výsledky má mluvčí Lynette. V angličtině jsou hodnocení téměř vyrovnaná, kromě psaní, které mají mluvčí Mavis a Lynette slabší oproti Ke Qin.

Domény jazyka se u těchto mluvčích rozdělují na školní prostředí, domácí prostředí a rozhovory s vrstevníky, se kterými tráví hodně času. Všechny mluvčí prohlašují, že používají ve všech oblastech jak angličtinu, tak i čínštinu. Ve škole a s vrstevníky používají oba dva jazyky, jak angličtinu, tak i čínštinu. V domácím prostředí probíhá výchova především v čínštině, s výjimkou mluvčí Lynette, která uvádí, že doma česky s rodinou nemluví.

Mluvčí mají kladný vztah k Singlish, což je smíchaná verze angličtiny s čínštinou. Pro mluvčí je příjemné skrze Singlish komunikovat v běžném každodenním životě, s přáteli, dává jim to pocit sounáležitosti. Jediná mluvčí Lynette kromě pozitiv uvádí, že nepreferuje používání Singlish ke komunikaci s cizinci, protože jí to připadá poněkud trapné.

Je zajímavé pozorovat, jaké vazby mají mluvčí k angličtině. Všechny mluvčí prohlašují, že je pro ně angličtina univerzální jazyk, který používají ke komunikaci nejčastěji. Mluvčí Mavis dodává, že jí nedělá problém se vyjadřovat anglicky také skrze psaný projev.

Tematická preference se zdá být velmi podobná u všech mluvčích. Velkou roli zde hrají emoce, kde sice dominuje spíše angličtina. Mluvčí Ke Qin uvádí také preference v profesionální oblasti, kde používá jak angličtinu, tak čínštinu, ostatní mluvčí se k této oblasti vůbec nevyjadřují.

V následující části představím charakteristické druhy CS a popíšu jejich formu, funkci, spouštěče a u některých je doplněn také komentář mluvčích, který je uvedený v analytických reportech, které vždy jeden z mluvčích připravil.

6.3. Střídání kódů v autentických promluvách

CS je mnohoúrovňový jev, má nejen různé funkce a formy, ale také své principy komplexního používání v běžné komunikaci. Z těchto důvodů prezentuji ukázky chronologicky tak, jak se objevují v rozhovoru z nahrávky.

Příklad (9) ukazuje CS, které má direktivní funkci. Mluví se zde o novém druhu mobilního telefonu a na otázku J, zda si tento druh telefonu pořídit, apeluje H frází *换吧! Huan4 ba* „změň to“, a poté následuje vtip v angličtině, který zlehčuje direktivní čínskou promluvu a odkazuje asi na sdílený kontext filmu Hvězdné války.

(9) Nový telefon: střídání v direktivní mluvě: čínština-angličtina [13, LHZ]
J: Should I change to Samsung Galaxy?
„Mám to změnit na Samsung Galaxy?“

H: **换吧!** Come over to the dark side.
Huan4 ba! Přejdi na temnou stranu.
Změň částice. Přejdi na temnou stranu.
„Změň to! Přejdi na temnou stranu.“

Formálně má CS podobu slovesného predikátu *huan4*, který je kombinován částicí *ba,* která má v tomto případě direktivní/imperativní funkci. Jedná se o ucelenou frázi, po které následuje další věta anglicky, tudíž se jedná o inter-sentential CS.

Z kontextu se zdá, že apel v čínštině mohl mít větší emoční náboj a zároveň tento náboj je zlehčen následující anglickou frází a s humorným odkazem. Bohužel nevíme, jak interpretovat tento CS z hlediska spouštěče, protože H neuvádí svoje postoje k čínštině a angličtině. Zajímavé je, že CS do čínštiny je v dané části konverzace ojedinělý a konverzace dále pokračuje v angličtině.

Příklad (10) ukazuje intra-sentential CS neboli přepínání uvnitř věty. V ukázce je vložena čínská věta *他讲什么你就要 (ta1 jiang3 shen2me ni3 jiu4 yao4*) „cokoli on řekne, tak musíš…“ do anglické věty. Funkce tohoto CS je pravděpodobně mimetická, kopíruje mluvu učitele – angličtina je na začátku věty, poté student překládá, tak slovo „přeložit“ přepne opět do angličtiny.

(10) Tlumočení ve škole: střídání v mluvě: čínština-angličtina [14, LHZ]
K: Like **他 讲 什 么 你 就 要** translate?
Jako **ta1 jiang3 shen2 me ni3 jiu4 yao4** přeložit?
Jako on řekne co ty tak musíš přeložit?
„Takže musíš přeložit, co on řekne?“

H: Uh. So it's almost like simultaneous.

„Uh. Takže je to skoro souběžně.“

Důvodem pro přepnutí bude tedy jazyk domény – mluvčí debatovaly o překladu mezi angličtinou a čínštinou, protože ve škole musí překládat.

V sebereflexi z reportu mluvčích se píše, že není jasné, zda by hlavním jazykem v ukázce měla být čínština nebo angličtina, ale protože byla angličtina hlavním jazykem po většinu konverzace, byl segment čínštiny považován za CS. Toto CS do čínštiny se pravděpodobně týká tématu, protože téma se týkalo tlumočení a bylo použito hodně čínštiny. Mluvčí K použila CS přes slovo „translate“ pro návrat konverzace zpět do angličtiny.

V příkladu (11) můžeme vidět intra-sentential CS, kdy je do hlavní věty vložena čínská věta. Část „*I don't think my...*“ patrně odkazuje na sféru mluvčího; o čínštině se mluví česky, na konci se nachází interaktivní tag v angličtině a opět vrací mluvčího do aktuálně probíhající konverzace. Funkce tohoto CS je pravděpodobně sebereflexe mluvčího.

(11) Hodnocení kompetencí mluvčího ve škole při tlumočení: střídání v mluvě: angličtina-čínština [15, LHZ]

M: So are you still gonna be a translator?

„Takže budeš se chtít stát překladatelkou?“

H: I don't think my **华语 程度 有 那么 好** ok.

I don't think my **hua2yu3 cheng2du4 you4 na4me4 hao3** ok.

Nemyslím si, že můj čínština level má/je tolik dobrý ok.

„Nemyslím si, že můj level čínštiny je dobrý, ok.“

Really 儿. Like I always thought my Chinese was like you know decent.

„Vážně (částice). Pořád jsem si myslela, že moje čínština je, no víte, celkem slušná.“

Like not very good. But it's like decent. Then I'm like „ok, my Chinese sucks“.

„Teda není příliš dobrá. Ale ujde. A pak se cítím „ok, moje čínština je na houby.“

M: Now you know, right?

„Teď už víš, že?“

Rozhovor byl na téma překládání do čínštiny ve škole a zmínka o čínštině „*hua2yu3*“ mohla být spouštěčem k CS. Je ovšem zajímavé, že dále už mluvčí pokračovala jen anglicky.

V sebereflexi z reportu mluvčích se mluvčí domnívá, že spuštění tohoto CS bylo způsobeno setrvačností spínače. Mluvčí H měla v úmyslu pouze přepnout kód na „úroveň čínštiny“, ale zbytek věty by zněl divně, kdyby pokračoval v angličtině, a proto nastal CS i pro zbytek věty.

Příklad (12) je ve formě inter-sentential CS, došlo zde k přepnutí z anglické konverzace do plně čínské konverzace, do čínské věty nebyl vložen žádný anglický výraz. Toto CS má direktivní funkci a vylučuje jiného mluvčího z konverzace.

(12) Fotografie, slib: střídání v mluvě: angličtina-čínština [16, 17, LHZ]

J: Ok 啦. I promise to upload (the photos) before my holiday.

„Ok (částice). Slibuji, že nahraju fotky před prázdninami.“

M: 听 着 就 好，听 着 就 好。

Ting1 zhe jiu4 hao4, ting1 zhe jiu4 hao4.

poslouchejte částice tak dobře, poslouchejte částice tak dobře.

„Poslouchejte, co říká.“ (adresováno ostatním mluvčím)

Důvodem pro tento případ CS je vyloučení jiného mluvčího z konverzace, protože mluvčí J je prezentována jako nejméně kompetentní v čínštině. Tato ukázka byla mluvčími interpretována tak, že to znamená, že nemusíte brát slova J vážně, protože její slib by nebyl splněn.

V reportu toto komentuje domněnkou, že použití čínštiny u mluvčí M v tomto příkladu má direktivní funkci k vyloučení mluvčí J, protože J je mezi účastníky známá jako osoba s nejmenší znalostí čínštiny. Použití čínštiny má navíc v úmyslu odmítnout to, co mluvčí J řekla.

Příklad (13) ukazuje inter-sentential CS, kdy se mluvčí zarazí během promluvy a začne novou promluvu anglicky, která navazuje na předchozí. Funkcí u tohoto případu CS je vyjádření nesouhlasu mluvčího, v čemž můžeme cítit i emoční faktor.

(13) Recept na chlebový pudink: střídání v mluvě: čínština-angličtina [18, 19, 20, 21, LHZ]

K: 怎 么 做 啊?

Zen3 me zuo4 a?

Jak dělat částice

„Jak to udělat? / Jak se to dělá?“

M: 我 做 过.

wǒ zuò guò.

Já udělat částice zkušenosti

„Já už to dělala.“

H: 加 鸡 蛋, 加 面 包. 搅.

Jia1 ji1 dan4, jia1 mian4 bao1. Jiao3.

„Přidá se vajíčko, přidá se chleba. Zamíchá se to.“

M: 还 有 加… **No. Egg and cream.**

Hai2 you3 jia1… **Ne. Vajíčko a krém.**

„Ještě musíš přidat … Ne. Vajíčko a krém.“

Jelikož mluvčí M viditelně vyjadřuje nesouhlas, lze usoudit, že důvodem pro přepnutí byl emoční spouštěč.

V sebereflexi v reportu mluvčí komentuje, že tento konkrétní segment konverzace lze považovat za přepnutí kódu do čínštiny a týkal se účastníka, obsahu a diskurzu. Mluvčí K se ptala, jak se vyrábí chlebový pudink, pomocí CS do čínštiny vyjádřila mluvčí M nesouhlas s postupem receptu.

Shrnutí ukázek:

Na vybraných ukázkách lze vidět, že z typů CS se vyskytují nejvíce inter-sentential a intra-sentential CS. Nejčastějšími spouštěči jsou emoce mluvčího a asociace mluvčího se specifickou situací nebo prostředím.

Pokusy o CS, které prováděla mluvčí H, byly většinou ignorovány, protože se vědomě snažila přepnout kód, aby přiměla ostatní účastníky k přepínání kódu také. Kódové spínače mluvčích K a M odpovídaly tomu, co o sobě tvrdí v reportech, kde hlásili vysokou odbornost a zálibu v čínštině, protože je to jejich rodný jazyk.

Zde by také bylo zajímavé poznamenat, že mluvčí J a L pocházely ze stejné střední školy, St. Joseph's Convent (SJC), a byly to účastnice s nejmenším množstvím CS. To může být způsobeno tím, že SJC je v Singapuru považována za elitní školu a používání čínštiny je v těchto školách obvykle odsuzováno, a proto chybí CS. Nechybí však snaha mluvčí J vypůjčit si čínské idiomy. Dalším důvodem pro nedostatek přepínání kódu pro J může být to, že v současné době studuje v Austrálii, a proto používá čínštinu mnohem méně často než ostatní. Je také možné, že neustálé používání CS v této konverzaci způsobilo, že se slabší mluvčí cítily vyloučeny, protože J a L mluvily během konverzace nejméně.

7. Závěr

V této práci jsem v první kapitole představila problematiku bilingvismu a ukázala, že bilingvní komunikace je mnohem složitější, než se na první pohled může zdát. Podobu bilingvní komunikace ovlivňuje mnoho faktorů, např. jak se může stát mluvčí bilingvním, které můžeme dělit na obecné a individuální. Obecně řečeno, existují na tomto světě bilingvní komunity, pro které je používání více jazyků normou. Oproti tomu, co se týče individuálních faktorů, vede se dlouholetá debata v odborných kruzích o tom, na jaké úrovni musí mluvčí jazyky ovládat, aby se dal považovat za bilingvního. Z toho lze vyvodit, že bilingvismus sice je součástí větších celků a kultur, ale v konečném důsledku závisí především na jedinci, jak pojme svou identitu a své sebevyjádření pomocí jazyků. Kromě vymezení pojmu a uvedení obecných a individuálních faktorů, jsem představila nejčastější typy bilingvismu.

V druhé kapitole jsem hovořila o tom, co je to CS (*code-switching*) neboli přepínání jazyků. Představila jsem několik definic CS a základní dělení. V rámci této práce jsem zjistila, že důvod, proč k CS dochází úzce souvisí s bilingvismem, protože monolingvní mluvčí využívají spíše občasné výpůjčky, avšak bilingvní mluvčí znalí slovních zásob obou jazyků, si mohou dovolit přepínat mezi těmito jazyky na úrovni vět, slov nebo pouze větných členů, aniž by narušili chod konverzace.

Vyhradila jsem si samostatnou kapitolu pro příčiny CS, ve které jsem uvedla ty nejčastější, kterými jsou situační spouštěč, komunikační cíl, téma, emoce a postoje, citování druhých lidí a vyjádření identity skupiny. Tyto příčiny doplňují odpověď k otázce, jaký má CS význam, užívání a funkci. Opět můžeme vidět, že faktory ovlivňují jak skupiny lidí, tak sám jedinec a jeho vlastní postoje a zájmy.

V kapitole o multilingvismu v sinofonním světě, jsem se soustředila na Šanghaj, Hongkong a Singapur, protože v těchto oblastech mluvčí disponují jazykovou pestrostí a je zde patrné přepínání mezi jazyky v různých jazykových doménách. Při nastudování odborné literatury, zejména od autorů Boltona a Matrase, jsem získala odpověď na svou počáteční otázku, zda se v čínských komunitách vyskytuje bilingvismus a CS. Ověřila jsem si tuto skutečnost také díky analýze promluv v praktické části, ve které jsem se zaměřila na jazykovou situaci v Singapuru.

V praktické části práce jsem analyzovala vybrané ukázky promluv z rozhovoru rodilých singapurských mluvčích, kteří používají a ovládají jak čínštinu, tak angličtinu. V jejich

projevu jsem hledala výskyt CS. Z typů CS jsem v těchto ukázkách nalezla nejvíce inter-sentential CS, tedy mezi-větné a intra-sentential CS, přepínání uvnitř vět. Nejčastějšími spouštěči jsou emoce mluvčího a asociace mluvčího se specifickou situací nebo prostředím.

Téma této práce je mi velmi blízké, protože kromě angličtiny a čínštiny mám zájem studovat i další cizí jazyky, a proto mě zajímá zkoumat jevy spojené s CS a bilingvismem. Pokud bych měla šanci zabývat se tímto tématem i v budoucnu, ráda bych nasbírala více vlastních jazykových dat k hodnocení, protože si uvědomuji, že nelze generalizovat výskyt jevu jen podle pěti ukázek.

Prostor pro další bádání vidím v problematice jednoslovného vkládání vs. výpůjček, o kterých jsem se zmínila velmi stručně. V průběhu psaní práce mě velmi zaujalo ještě téma „*rapport building*“, které souvisí s dovednostmi jedince hovořit cizími jazyky a navazováním vztahů, které by jistě také stálo za hlubší zkoumání.

Seznam literatury

1. Bolton, Kingsley, Botha, Werner a Kirkpatrick, Andy. Ed. *The Hanbook of Asian Englishes.* UK: Wiley Blackwell, 2020. ISBN 978-1-118-79180-6.
2. Bolton, Kingsley a Ng, Bee Chin, The dynamics of multilingualism in contemporary Singapore. [online]. *World Englishes, 33*, 307-318, 2014. [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: https://doi.org/10.1111/weng.12092
3. Budi, Lisa Augustiyana, Sili, Surya a Asanti, Chris. *Code Switching and Code mixing on China Rich Girlfriend novel by Kevin Kwan.* Ilmu Budaya [online]. 2021, April 2021, 5, 432-448 [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: doi:10.30872/jbssb. v5i2.4045
4. Chan, B. H.-S. (1998). How does Cantonese-English code-switching work? In M. C. Pennington (ed.), *Language in Hong Kong at century's end* (pp. 191–216). Hong Kong: Hong Kong University Press.
5. Cheung, Him, Yap, Foong-Ha a Yip, Virginia. *Chinese bilingualism* [online]. 2010 [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: doi.10.1093/oxfordhb/9780199541850.013.0010
6. Černík, J., Ičo, J., Kocourek, J. *S vietnamskými dětmi na českých školách*. Jiří Kocourek, Eva Pechová. 1. vydání. Nakladatelství H&H Vyšehradská, s.r.o., 2006, dotisk 2007. 222 s. ISBN 80-7319-055-9.
7. Edwards, John. *Language and Identity: An introduction: (Key Topics in Sociolinguistics)*. 0th edition. The United Kingdom, Cambridge: Cambridge University Press, 2009. ISBN 978-0521696029.
8. Gill, Jeffrey Allan. English in China: *The Impact of the Global Language on China's Language Situation*. [online]. 2005. [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: https://doi.org/10.25904/1912/1486
9. JOSHI, A. K. (1985). Processing of sentences with intra-sentential code-switching. In D. R. Dowty, L. Kartnnen, & A. M. Zwicky (eds), *Natural language parsing* (pp. 190–205). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
10. Matras, Yaron. Crossing the boundaries: Codeswitching in conversation. In *Language Contact* (Cambridge Textbooks in Linguistics, pp. 101-145). Cambridge: Cambridge University Press. [online]. 2009. [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: doi:10.1017/CBO9780511809873.006

11. Meyerhoff, Miriam. *Introducing Sociolinguistics*. Third edition. Milton Park, Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge. 2018. ISBN 9780429507922.

12. MUYSKEN, Pieter. (1997). In: Martin Pütz (ed.), *Language choices: Conditions, constraints, and consequences. (Impact: Studies in language and society, 1.)* Amsterdam & Philadelphia: Benjamins. Language in Society – LANG SOC. [online] 29. 127-131. 10.1017/S0047404500241031. Dostupné z: https://hdl.handle.net/2066/14680

13. Myers-Scotton, Carol. *Multiple voices: an introduction to bilingualism.* Oxford: Blackwell Publishing Ltd, 2006. ISBN 978-0-631-21936-1.

14. Nekvapil, Jiří, Sloboda, Marián a Wagner, Peter. *Mnohojazyčnost v České republice: základní informace = Multilingualism in the Czech Republic: basic information*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2009. ISBN 978-80-7106-581-4.

15. Ng, Bee Chin a Wigglesworth, Gillian. *Bilingualism: an advanced resource book.* New York: Routledge. 2007. ISBN 978-0-415-34387-9.

16. Poplack, Shana. Sometimes I'll start a sentence in Spanish ytermino en español: toward a typology of code-switching. In Wei, L. (ed). *The Bilingual Reader.* [online] 1980. [cit. 2022-12-09]. Dostupné z: https://www.academia.edu/1751405/Sometimes_I_ll_start_a_sentence_in_Spanish_Y_T ERMINO_EN_ESPA%C3%91OL_toward_a_typology_of_code_switching_1

17. Poplack, Shana a Walker, James. (2003). Pieter Muysken, *Bilingual speech: a typology of code-mixing.* [online] Cambridge: Cambridge University Press. 2000. pp. xvi+306.. Journal of Linguistics. 39. 678-683 [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: 10.1017/S0022226703272297.

18. Span!sh D!ctionary.com: SpanishDict. *Span!sh D!ctionary.com* [online]. Curiosity Media, 2023 [cit. 2023-05-01]. Dostupné z: https://www.spanishdict.com/translate/anduve

19. Spolsky, Bernard. Language management in the People's Republic of China. *Language.* e165-e179. [online] 2014. [cit. 2022-12-09] Dostupné z https://doi: 10.1353/lan.2014.0075.

20. Wei, Li & Wu, Chao-Jung. Polite Chinese children revisited: Creativity and the use of code-switching in the Chinese complementary school classroom. *International journal of bilingual education and bilingualism, 12(2), 193-211.* [online] 2009. [cit. 2022-12-09]. Dostupné z https://doi: 10.1080/13670050802153210

21. Xiao-Quan. Chu. Linguistic diversity in Shanghai. *Journal of Asian Pacific Communication.* 11.1: 17-24. [online] 2001. [cit. 2022-05-09]. Dostupné z: https://doi.org/10.1075/japc.11.1:04xia

22. ZHOU, Min & XIONG, Yang. (2005). The Multifaceted American Experiences of the Children of Asian Immigrants. *Ethnic and Racial Studies*. [online] 28. 10.1080/01419870500224455. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/228741312_The_Multifaceted_American_Experiences_of_the_Children_of_Asian_Immigrants

Seznam tabulek

Tabulka 1. Jazykový repertoár a profil k nahrávce č. 1 36